

De Geologia

Notes sobre l'era secundària Els Ammonítits

Per Joan Rodons

En el curs de les evolucions i canvis de la matèria organitzada, o sigui en el procés seguit pel desenrotllament de la vida, hom pot admetre una divisió que s'ha classificat generalment en eres i períodes, caracteritzats per fites que assenyalen començaments o finals de metamòrfosis, d'avenç o retrocès en els organismes. Per això, en estudiar la història de la vida en aquest esferoide que trepitgem, trobem uns canvis en l'escorça del mateix, ocorreguts segurament en moments de revolució, posant al descobert aquells organismes que, havent desaparegut com éssers vivents, restaven desconeguts, i facilitant-nos així l'estudi dels mateixos.

En anar en decadència la flora carbonífera, quan ja havien desaparegut bona part dels seus components, és quan l'era primària arriba als seus límits i cedeix el lloc a la secundària, era de pau i tranquil·litat, segons sembla, en la història de la Terra, les energies internes de la qual devien estar endormiscades durant gairebé tots els seus períodes. La fauna aconsegueix, amb les condicions favorables del medi ambient, notables progressos, ocasionats principalment per la purificació de l'atmosfera, a la qual l'exuberant vegetació carbonífera, tot just desapareguda, li havia llevat la gran quantitat d'anhidrid carbònic que es desprengué dels volcans de l'era primària.

Així com en els temps anteriors es troben uns animals senzills i raquívics, d'estructura rudimentària, en els secundaris succeeix el contrari; car per exemple, la classe dels reptils assoleix un desenrotllament tan evident que hom ha anomenat també a l'era secundària l'"era dels reptils". D'aquests, uns s'adapten a la vida en mars i llacs: són reptils nadadors, com els Ichtyosauris i Plesiosauris; d'altres volen per l'aire, com els Pterodàctils i Rhamphorinchs; els altres fan vida terrestre, com els Brontosaires, Estogosaires, Iguanodont, etc.

Per aquests temps apareixen també les primeres aus, que en llurs principis tenen notable afinitat amb els reptils; per exemple, l'Archæopterix de Solenhofen tenia cua de llargardaix, amb un parell de plomes a cada vèrtebra i bec d'ocell, amb dents. També fan llur aparició, encara que poc representats i en les formes més senzilles, els mamífers, i més tard, nous peixos d'estructura óssea.